

I.

OBECNÁ ČÁST

Jeroným Pučálek (nar. 1. 9. 2005, bytem Chotárova 23, 503 03 Smiřice) byl ve svých šestnácti letech nadějným studentem jednoho prestižního gymnázia. Zatímco jeho vrstevníci se věnovali běžným aktivitám přiměřeným jejich věku, Jeroným ve svém volném čase pilně studoval ekonomii a finanční vědu. Ve srovnání s vrstevníky měl daleko větší přehled ohledně nakládání s financemi a výborně se orientoval v problematice investic. Nepřekvapí tedy, že v době poznamenané značnou inflací dospěl k závěru, že peněžní prostředky ve výši 2 500 000 Kč, které zdědil po svém dědovi, není dobré uchovávat na běžném účtu, nýbrž je třeba je vhodně investovat.

Rozhodl se, že vhodnou investicí by mohla být koupě rekreační chaty. Zaujal ho inzerát pana Semeráda, který prodával za výhodnou cenu (2 199 000 Kč) zachovalou chatu poblíž Hradištky, v malebné krajině při soutoku Vltavy se Sázavou. Jeronýmovi rodiče (Petr a Jana Pučálkovi) byli dotyčnou chatkou rovněž nadšeni a Jeronýmův úmysl chatu zakoupit podporovali. Pan Semerád byl poněkud zaskočen, že o koupi chaty jeví vážný zájem šestnáctiletý mladík, který dle svého prohlášení není dosud plně svéprávný, byť je zjevně rozumově daleko vyspělejší než jeho vrstevníci. Jeroným ale předložil panu Semerádovi listinu s úředně ověřenými podpisy svých rodičů, v níž tito výslovně prohlašovali, že souhlasí s tím, aby si Jeroným předmětnou chatu za cenu 2 199 000 Kč od pana Semeráda koupil. To pana Semeráda uklidnilo a chystal se smlouvu s Jeronýmem uzavřít.

Jeroným byl ve srovnání s vrstevníky vyspělejší i v jiných směrech. Když mu bylo šestnáct let, oznámila mu jeho přítelkyně Eulálie Rosolová (nar. 2. 7. 2003, v té době již osmnáctiletá, bytem Lumíkova 10, 503 15 Hněvčoves, dcera Bořivoje a Libuše Rosolových), že s ním čeká dítě. Jeroným se hodlal k situaci postavit čelem a ihned pojmout Eulálii za manželku. K uzavření manželství (s povolením soudu) došlo v době, kdy bylo Jeronýmovi sedmnáct let.

Malý Hugo, jak Eulálie a Jeroným svého syna pojmenovali, se narodil již dva týdny po jejich svatbě, tedy v době, kdy byl Jeroným ještě nezletilý.

Otázky (odpovědi řádně odůvodněte a opřete o citaci příslušných ustanovení zákona):

- 1. Uveďte, zda je Jeroným ve svých šestnácti letech za daných okolností způsobilý vlastním právním jednáním uzavřít kupní smlouvu o koupi chaty s panem Semerádem. Uveďte, jaký právní význam má (v zadání zmíněné) prohlášení Jeronýmových rodičů.**

Odpovědi:

1. Ze zadání jednoznačně vyplývá, že Jeroným dosud nenabyl plné svéprávnosti (k tomu došlo až později, uzavřením manželství). Takoví nezletilí nejsou podle § 36 odst. 1 o. z. nikdy způsobilí jednat samostatně v těch záležitostech, k nimž by i jejich zákonný zástupce potřeboval přivolení soudu. V tomto případě se má kupní smlouvou nabytá chata, tedy nemovitost. Podle § 898 odst. 2 písm. a) o. z. by k takovému právnímu jednání souhlas soudu potřebovali i Jeronýmovi rodiče (pokud by smlouvu uzavírali jeho jménem jako jeho zákonní zástupci). Jeroným tudíž není (i přes svou vyšší rozumovou vyspělost) způsobilý vlastním právním jednáním uzavřít kupní smlouvu o koupi chaty s panem Semerádem.

Prohlášení Jeronýmových rodičů, byť opatřené úředně ověřenými podpisy, nemá v tomto ohledu právní význam a na předchozím závěru nic nemění. Zejména nelze toto prohlášení považovat za souhlas dle § 32 odst. 1 o. z. Je tomu tak proto, že v zájmu ochrany nezletilého je § 36 odst. 1 o. z. aplikován vždy, podle výslovné dikce „bez ohledu na obsah předchozích ustanovení“, tedy i bez ohledu na znění § 32 odst. 1 o. z.; kromě toho, koupi nemovitosti šestnáctiletou osobou samozřejmě nelze považovat za právní jednání souladné se zvyklostmi soukromého života, jak vyžaduje § 32 odst. 1 o. z.

Poznámka: *Obecné konstatování, že Jeroným si hodlá koupit chatu, je možno vyložit dvěma způsoby. Chata jako stavba je buď součástí pozemku, tedy nemovité věci (§ 498 odst. 1 ve spojení s § 506 odst. 1 o. z.), nebo součástí pozemku není a je nemovitou věcí sama o sobě (§ 3055 odst. 1 o. z.). V obou případech je tedy rozhodné, že Jeroným hodlá nabyt nemovitost, což naprostá většina studentů chápala jako samozřejmost, a právním režimem chaty se tak vůbec nezabývala. Vzhledem k tomu, že otázka směřovala primárně na způsobilost Jeronýma k právním jednáním, nebyla chybějící úvaha ohledně chaty jako součásti pozemku či samostatné nemovité věci součástí hodnocení, tj. za chybějící úvahu ohledně chaty nebyl studentům strháván bod.*

2. Obsahové náležitosti výroku vyplývají z § 370 z. ř. s. (ve výroku musí být obsaženo přesné označení účastníka, který hodlá uzavřít manželství, a účastníka, se kterým má být manželství uzavřeno): „Soud povoluje, aby Jeroným Pučálek, nar. 1. 9. 2005, bytem Chotárova 23, 503 03 Smiřice, syn Petra Pučálka a Jany Pučálkové, roz. XXXXXXX, uzavřel manželství s Eulálií Rosolovou, nar. 2. 7. 2003, bytem Lumikova 10, 503 15 Hněvčeves, dcerou Bořivoje Rosola a Libuše Rosolové, roz. ZZZZZZ.“

Řízení o povolení uzavřít manželství není uvedeno v rámci výčtu obsaženém § 3 odst. 2 písm. a) až h) z. ř. s., proto bude věcně příslušný okresní soud podle § 3 odst. 1 z. ř. s. Vzhledem k tomu, že v řízení jde o nezletilého účastníka, který dosud není plně svéprávný, bude podle § 4 odst. 2 z. ř. s. místně příslušným soud, v jehož obvodu má nezletilý na základě dohody rodičů nebo rozhodnutí soudu, popřípadě jiných rozhodujících skutečností, své bydliště, tedy soud, do jehož obvodu náleží Smiřice.

Poznámka č. 1: *Postačilo obecné určení místně příslušného soudu na základě údajů uvedených v zadání, tj. odpověď byla hodnocena jako správná i bez uvedení skutečnosti, že Smiřice náleží do obvodu Okresního soudu v Hradci Králové, která v zadání uvedena nebyla.*

Poznámka č. 2: *Jako správný nemohl být uznán výrok, v němž byli účastníci určeni pouze jménem, příjmením a adresou místa bydliště (nejde o přesné určení účastníka, když se stejným jménem a příjmením se na dané adrese může vyskytovat i více osob).*

Poznámka č. 3: *Třebaže ve statusových věcech je pro přesné označení osoby vedle jména, příjmení a data narození významná především informace původu (uvedením rodičů, od nichž osoba pochází), byl za správný uznáván i výrok, v němž byly uvedeny alespoň jméno, příjmení, datum narození a bydliště.*

3. Posouzení statusových poměrů Huga: matkou je podle § 775 o. z. Eulálie Rosolová, neboť Huga porodila; podle § 776 odst. 1 o. z. se má za to, že otcem je Jeroným Pučálek, neboť Hugo se narodil za trvání manželství Jeronýma s matkou dítěte (Eulálií).

Jeroným má rodičovskou odpovědnost (za zadání neplyne, že by jí byl zbaven, srov. § 865 odst. 1 o. z.). V § 868 odst. 1 o. z. se sice *ex lege* zásadně pozastavuje výkon rodičovské odpovědnosti nezletilého rodiče (s výjimkou výkonu povinnosti a práva péče o dítě), toto ovšem platí pouze o takovém nezletilém rodiči, který ještě nenabyl plně svéprávnosti přiznáním svéprávnosti nebo uzavřením manželství. Vzhledem k tomu, že Jeroným se stal plně svéprávným uzavřením manželství již před narozením Huga podle § 30 odst. 2 o. z., k pozastavení jeho rodičovské odpovědnosti podle § 868 odst. 1 o. z. nedojde. Z hlediska Jeronýmovy rodičovské odpovědnosti (a jejího výkonu) je tudíž skutečnost, že se Hugo narodil ještě v době Jeronýmovy nezletilosti, bezvýznamná.

Poznámka: *Pro hodnocení druhé části odpovědi jako správné postačilo argumentovat alespoň § 868 odst. 1 o. z., byť nabytí plně svéprávnosti uzavřením manželství je upraveno předně v § 30 odst. 2 o. z.*

Internetové zpravodajství jednou přineslo informaci, že mladá starostka města B., slečna Iveta, podstoupila umělé přerušení těhotenství. Iveta sdělila tuto pravdivou informaci své nejlepší přítelkyni, slečně Aleně s požadavkem, který Alena akceptovala, a to, že danou informaci nikomu nesdělí. Alena ji však za obnos 30 000 Kč poskytla svému příteli, investigativnímu novináři, panu J. B. Ten působí jako samostatný novinář.

Novinář J. B. začal Ivetu sledovat a zaznamenal, bez vědomí volajících, rozhovor mezi Ivetou a jejím přítelem. Z rozhovoru vyplynulo, že tento přítel, pan David, byl otcem nenarozeného dítěte. Pan David působí jako zastupitel ve stejném městě. Novinář J. B. oslovil deník Balvanovský kurýr a na jeho stránkách uveřejnil článek (na zpravodajském portálu tohoto deníku), že starostka Iveta podstoupila umělé přerušení těhotenství a otcem je zastupitel David. Tento článek se objevil krátce před komunálními volbami v kraji a způsobil negativní reakce občanů vůči Ivetě a Davidovi. Navíc oba byli na čelních místech kandidátky do zastupitelstva, jejich strana je však z důvodu negativní publicity z této kandidátky nechala vyškrtnout.

Ve volbách tato strana uspěla, kandidáti na stejných místech byli do zastupitelstva zvoleni na období 4 let s měsíční odměnou 20 000 Kč. Iveta se tak rozhodla věc řešit právně.

Otázky (odpovědi řádně odůvodněte a opřete o citaci příslušných ustanovení zákona):

- 1. Proved'te právní rozbor dané situace.**
- 2. Co vše může slečna Iveta právně požadovat? A po kom může tyto nároky uplatňovat?**
- 3. Promlčuje se osobní právo na morální zadostiučinění?**

Poznámky:

.....

.....

.....

.....

.....

Odpovědi:

1. Jde o oblast ochrany osobnosti podle § 81 a násl. o. z. Ačkoli se zavázala slečně Ivetě, že informaci dále nesdělí, slečna Alena ji za finanční obnos sdělila panu J. B. Šlo o informaci pravdivou, nicméně intimního charakteru. Tato informace je způsobilá poškodit vážnost slečny Ivety (§ 81 odst. 2 o. z.) v jejím profesním životě. Pan J. B. zároveň bez souhlasu odposlechl telefonický rozhovor mezi slečnou Ivetou a panem Davidem (§ 86 o. z.).

Podle zákona platí, že svolení není třeba v případě, když se zvukový či obrazový záznam pořídí nebo použije na základě zákona k úřednímu účelu nebo v případě, že někdo veřejně vystoupí v záležitosti veřejného zájmu (§ 88 odst. 2 o. z.). Zvukový či obrazový záznam se mohou bez svolení člověka také pořídít či použít přiměřeným způsobem též pro tiskové, rozhlasové, televizní nebo obdobné zpravodajství (§ 89 o. z.).

Pan J. B. však bez svolení odposlechl (tj. použil nepřiměřeným způsobem) soukromý rozhovor slečny Ivety a pana Davida (kde nevyšťupovali ve veřejné záležitosti). Pan J. B. tak překročil zpravodajskou licenci (§ 89 o. z.), neboť použil informaci získanou protiprávně a v rozporu s oprávněnými zájmy slečny Ivety a pana Davida (§ 90 o. z.). Na tom nic nemění skutečnost, že slečna Iveta a pan David jsou veřejně činnými osobami.

Poznámka: *Ustanovení § 89 o. z. vyjmenovává možné účely tiskové, filmové, rozhlasové, anebo televizní zpravodajství; výslovně zde není jmenováno internetové médium. Taktéž ono internetové zpravodajství je však zahrnuto slůvkem „obdobné“ zpravodajství (na rozdíl od předešlé právní úpravy § 12 odst. 3 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník), které tak ponechává prostor pro jistou flexibilitu citované právní úpravy taktéž pro případné nové druhy zpravodajství.*

2. Slečna Iveta má předně právo domáhat se, aby (a) bylo upuštěno od neoprávněných zásahů do práva na ochranu její osobnosti a odstraněny následky tohoto zásahu (§ 82 odst. 1 o. z.), a zároveň (b) jí bylo poskytnuto přiměřené zadostiučinění za utrpěnou nemajetkovou újmu (§ 2894 odst. 2 ve spojení s § 2951 odst. 2, § 2956 a § 2957 o. z.). Slečna Iveta se těchto nároků může domáhat jak na slečně Aleně, tak i na J. B. (§ 2915 o. z.).

Nelze vyloučit ani souběžný nárok na náhradu škody (§ 2910 ve spojení s § 2911 o. z.). Hradí se skutečná škoda a ušlý zisk (§ 2952 o. z.). Částka škodního nároku (ušlého zisku) by se odvíjela primárně od odměny zastupitelky za 4 roky výkonu a trvání mandátu (či se případně určila v intencích § 2955 o. z.).

- 3.** Právo na peněžité zadostiučinění se dle právní úpravy účinné od 1. 1. 2014 promlčuje, a to podle obecných zákonných promlčecích lhůt (§ 629 ve spojení s § 611 o. z.). Ve vztahu k morálnímu zadostiučinění lze vést polemiku nad šíří interpretace § 612 o. z., který tuto otázku řeší (má řešit). Je třeba rozhodnout, zda se míní „právem na odčinění újmy“ toliko právo na peněžitou satisfakci, nebo je míněno též právo na morální zadostiučinění (např. omluva).

Podle současné doktríny se promlčují práva na náhradu újmy ve smyslu § 2956 a násl. o. z. (tj. peněžité i morální zadostiučinění). Naproti tomu zdržovací a odstraňovací nároky ve smyslu § 82 o. z. by promlčení podléhat neměly.